Становище на Комитета на регионите — „Рамка за качество на стажовете“

(2014/C 174/07)

Докладчик	г-н Andrius Kupčinskas (LT/ЕНП), кмет на Kaunas
Отправен документ	„Предложение за препоръка на Съвета относно рамка за качество на стажовете“ COM(2013) 857 final

I. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

1. **приветства** приетата от Съвета на Европейския съюз препоръка за рамка за качество на стажовете (РКС), за чието създаване беше вече отправено искане в предходни становища, но изразява силно съжаление, че Комисията е избрала да представи тази рамка под формата на препоръка на Съвета, вместо на директива;

2. с оглед на факта, че периодът между представянето на предложението на Комисията (4 декември 2013 г.) и приемането на препоръката на Съвета (10 март 2014 г.) беше твърде кратък, за да може Комитетът на регионите да изготви становище в съответствие с обичайната процедура, **отбелязва** със загриженост, че нито Европейската комисия при изготвянето на препоръката за рамката за качество на стажовете, нито Съветът при приемането на тази препоръка проведоха консултация с асамблеята на представителите на регионалните и местните власти в ЕС — Комитета на регионите на Европейския съюз;

3. **изразява съжаление**, че младежката безработица в ЕС, по-специално в някои региони, е все още твърде висока, и **подчертава** колко са важни активните стъпки за борба с младежката безработица. За да се постигне определената в стратегията „Европа 2020“ цел, а именно през 2020 г. заетостта да е 75% за хората на възраст от 20 до 64 години, трябва да се подобри образованието на младите хора, т.е. да бъде съобразено в по-голяма степен с потребностите на пазара на труда, и да се създадат по-добри условия за прехода към пазара на труда;

4. **смята**, че трябва да бъде направено безусловно повече както на национално, така и на европейско равнище, за да се насърчават младите хора да се стремят към професиите на бъдещето. За тази цел би трябвало да се изготвят проучвания, които позволяват на ранен етап да се разпознават тенденциите на развитието и да се оказва влияние върху тях, както и да се прогнозира по какъв начин ще се промени търсенето на работна ръка в различните сектори и професии, какъв ще е броят на работниците, които се нуждаят от обучение във връзка с определени професии и новопоявили се работни места, и колко места евентуално са необходими за обучение на млади хора;

5. предвид факта, че стажовете представляват основен елемент от гаранцията за младежта, **отново изразява** своята подкрепа за препоръката на Съвета за създаване на гаранция за младежта ([1]) от 22 април 2013 г. ([2]), чиято цел е да се гарантира *„че всички млади хора на възраст под 25 години получават добро предложение за работа, продължаване на образованието, чиракуване или стаж в рамките на четири месеца след като останат без работа или напуснат системата на формалното образование“*. Местните и регионалните власти трябва да играят основна роля при прилагането на схемите за гаранции за младежта;

6. **приветства** РКС като полезна мярка, с която се цели да се гарантира, че стажовете ефикасно улесняват прехода от учебната скамейка към пазара на труда и по този начин подобряват пригодността за заетост на младите хора;

7. смята, че по време на стажовете трябва да се наблегне положително върху предаването на експертни знания от едно поколение на следващото по модела „майстор — чирак“;

8. **изразява съгласие** с посочените в РКС нововъведения, тъй като посредством РКС трябва да се осигури прозрачност на стажовете и да се постави акцент върху учебните цели; едновременно с това **изразява своето разочарование**, че рамката за качество не предвижда дискусии относно препоръките към държавите членки по толкова важни въпроси като социалната сигурност или заплащането на стажантите; изразява съжаление, че областта на действие на РКС не съответства на тази на гаранцията за младежта, тъй като РКС обхваща единствено стажовете „на свободния пазар“ и не включва стажове, които трябва да се преминат в рамките на следване, формално образование или професионално обучение;

([1]) COM(2012) 729 final, 5.12.2012 г.

([2]) „Препоръка на Съвета за създаване на гаранция за младежта“. 2013/C 120/01, 22 април 2013 г.

9. **припомня**, че местните и регионалните власти играят важна роля за определянето и прилагането на мерките за борба с безработицата, включително и в областта на образованието и обучението. Държавите членки следва да отчитат тази роля и да оползотворяват свързаните с това възможности, с цел да улеснят преминаването на младите специалисти от образование към заетост, тъй като именно местните власти изпълняват ролята на доставчик на услуги в областта на образованието, обучението и заетостта.Поради това **изразява съжаление**, че в препоръката на Съвета не се споменава ролята на местните и регионалните власти за прилагането на РКС;

10. **призовава** държавите членки да осигурят активно участие на социалните партньори и на местните и регионалните власти, за да се гарантира успешното въвеждане на системата;

11. и да проучат подробно при какви правни и други условия РКС може да се приложи в рамките на националните практики и/или националните правни разпоредби;

Встъпителни бележки

12. **изразява загриженост** във връзка с високата младежка безработица в Европейския съюз и произтичащата от това настояща опасност от бедност сред младежите, която се отбелязва също и в Годишния преглед на Европейската комисия на заетостта и социалното развитие за 2012 г. ([3]);

13. **изтъква** значението на ефективните мерки за решаване на все по-сериозния проблем в Европа — фактът, че младите хора нямат работа, нито пък са заети с образование, и **обръща внимание** на социалните, икономическите и демографските последици и опасности във връзка с липата на самостоятелност на тези млади хора;

14. **споделя** схващането на Комисията относно значението на стажовете и **посочва**, че чрез качествени стажове младите хора получават шанс да придобият ценен професионален опит, знания и умения, и по този начин повишат своите шансове на дадено работно място и имат възможност да се установят бързо и трайно на пазара на труда;

15. **споделя загрижеността на Комисията**, че със стажовете понякога се злоупотребява като възможност за наемане на евтина, а дори и неплатена работна ръка. В съответствие с това основните предизвикателства са свързани с ясното определяне на максимална продължителност на стажовете и подобряването на тяхното качество с цел опитът да бъде от полза за навлизането на пазара на труда;

16. **посочва**, че най-добрите резултати в областта на младежката заетост се наблюдават в държавите и регионите, в които младите хора имат възможност да преминат през качествени стажове или занаятчийско чиракуване, и в които ясно определените планове за стажове и производствени практики са неразделна част от образователната система и системата за назначаване на работа; важно е образователните институции да си сътрудничат с предприемаческия сектор, за да се гарантира, че ще бъдат постигнати взаимни ползи от програмите за стажове;

Общи аспекти на препоръката

17. **изразява съгласие** с основния принцип на РКС и отбелязва, че са важни както процесът на учене, който дава възможност за по-добро запознаване с работното място, така и ясните учебни цели и подборът на подходящ наставник за стажа;

18. **подкрепя** призива, отправен във връзка с РКС, придобитите от стажантите знания, умения и компетентност да бъдат официално потвърждавани от предлагащите стажа структури посредством удостоверение за проведен стаж, което е абсолютно необходимо, за да се гарантира, че стойността на стажа е формално призната като инструмент, който улеснява интегрирането на младите хора на пазара на труда и им дава възможност за достъп до качествена заетост;

19. **изразява съжаление**, че препоръката на Съвета не се отнася за стажовете, които се провеждат в рамките на академична програма или професионално или формално обучение; затова **приканва** Комисията в специално предложение да представи рамка за качеството на тези стажове;

20. **подкрепя** предвиденото за РКС подпомагане за мерките на държавите членки посредством рамката за финансиране от ЕС (финансиране на стажантски схеми със средства на Европейския социален фонд (ЕСФ), Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Инициативата за младежка заетост), обмена на най-добри практики и мерки за мониторинг; призовава обаче да се следи за това средствата от европейските фондове да не заменят тези от частния сектор;

([3]) Employment and Social Developments in Europe 2012 („Заетост и социално развитие в Европа“, 2012 г.).

Условия на труд и прозрачност

21. **настоява** за гарантиране на качеството на стажовете, като се насърчава дискусията върху обмена на най-добри практики в Европа при засилено прилагане на отворения метод на координация и по този начин на държавите членки да се предоставя помощ за формулирането на общи минимални изисквания за стажовете въз основа на тези практики;

22. **приветства** посочените в РКС изисквания за прозрачност в известията за свободни стажантски места, но посочва, че въпреки значението на прозрачността тя не е достатъчна, за да гарантира качеството на стажовете;

23. **изразява съжаление** във връзка с това, че в РКС не се препоръчва на предлагащите стажове структури да гарантират подходяща социална и здравна застраховка, а единствено се иска от тях да посочат в известията си за свободни места дали е предвидена подобна застраховка;

24. **приветства** изразената в РКС позиция, че в известията за свободни места би трябвало да се посочва дали е предвидено заплащане и/или обезщетение за стажа, и приветства факта, че Съветът препоръчва в известията за стажове да се посочва размерът на предлаганото заплащане или обезщетение, когато се предлага(т) заплащане и/или обезщетение. Според Комитета едновременно с това трябва да се гарантира, че задължението за посочване на информация не се превръща в бюрократично бреме за структурите, предлагащи стажове, и че никоя регулаторна мярка не затруднява създаването на места за стажове във всички сектори на пазара на труда, а го стимулира;

25. **посочва,** че в РКС не се разглежда въпросът за неплатените или отчасти платените стажове. Резултатите от наскоро проведено проучване на Евробарометър ([4]) показват, че три пети от всички стажанти или не получават заплащане, или получават толкова ниско финансово обезщетение, че в повече от половината случаи е достатъчно за покриване на основните разходи за живот. Това крие риска от ограничаване на достъпа до стажове до онези, които могат да си ги позволят финансово, което от своя страна води до намаляване на броя на стажовете и на икономическата им полза и едновременно с това до нарастващо неравноправие;

26. Намерението да се гарантира качеството на стажовете чрез задължително изискване за създаването на условия за подходяща застраховка и обезщетение или заплащане на всички стажанти, може да доведе до намаляване на броя на стажантските места поради твърде силното финансово натоварване както за местните и регионалните власти, така и за предприятията. Тъй като поради многообразието в Европа вероятно няма да е възможно създаването на подходящ за всички единен модел, КР **приветства** стремежа за създаване на ефективна система за частично или цялостно финансиране на стажове посредством комбинирането на различни източници;

27. **отбелязва**, че в препоръката на Съвета ролята на наставника на стажанта не е достатъчно дефинирана и следователно, като има предвид, че регулирането на този въпрос е изключително от компетенциите на държавите членки, **призовава** държавите членки и социалните и икономическите партньори да обменят най-добри практики при регулирането на ролята на наставниците на стажанта, техните задължения и отговорности, както и на други свързани с това въпроси, така че постепенно да се разбере каква е най-добрата практика в Европа и да се приложи практически принципът на многостепенното управление;

Международни стажове

28. **приветства** положителното влияние на РКС, с която се улеснява провеждането на понастоящем твърде рядко случващите се международни стажове и се подобрява достъпът до информация;

29. като се има предвид, че в член 153 от ДФЕС като правна основа за РКС се предвижда Европейският съюз да подкрепя и допълва действията на държавите членки, предлага да се предприемат усилия в целия ЕС за събиране и разпространяване на информация относно правилата за стажовете, за да се насърчава мобилността на стажантите, тъй като за младите хора ще бъде по-лесно да проведат стаж в друга държава, ако разполагат с достъп до информация за това какво могат да очакват като стажанти;

30. **посочва обаче**, че вече споменатият факт, че често липсва обезщетение или то не е достатъчно голямо, както и че не се осигурява настаняване, може да представлява пречка пред международните стажове, когато заради трудната финансова ситуация потенциалните стажанти често не са в състояние да участват в стаж в друга държава членка;

31. **подчертава**, че създаването на по-благоприятни условия за международни стажове би могло да се отрази положително в няколко аспекта, например повишаване на шансовете на стажантите за заетост и подобряване на интеграцията на пазара на труда;

([4]) Eurobarometer: „The experience of a Traineeship in the EU“ [Опитът със стажантите в ЕС], 2013 г.

32. **приветства** изразеното в РКС схващане, че би могло да се разшири мрежата на европейските служби по заетостта EURES, като се включат стажовете, както беше поискано от Съвета в неговите заключения ([5]) от юни 2012 г.; наред с това **приветства** предложението мрежата да бъде използвана за разпространяване на информация за стажове;

33. **изразява съгласие** с използването на EURES за гарантиране на достъпа до информация за свободни стажантски места и **препоръчва** EURES да се използва и като инструмент за обратна връзка, който позволява на стажантите да правят оценка на изкарания от тях стаж;

34. **посочва**, че броят на международните стажове е много нисък, въпреки твърде високото равнище на мобилност на студентите, напр. в рамките на програма „Еразъм“ ([6]). Става дума следователно за пропусната възможност за намаляване на младежката безработица посредством мобилност: стаж в друга държава може да бъде решаващ, в случай че младите хора желаят да заемат работно място в друга държава членка; поради това **приветства** представянето на програмата „Еразъм+“, която би могла да допринесе за увеличаване на броя на стажовете в чужбина;

35. възможността за придобиването на опит при различни условия предлага на младите хора неоценимия шанс да увеличат броя на потенциалните си работодатели в различните държави членки. Поради това би трябвало **да се потърсят възможности** да се гарантира ефективната подкрепа за стажове в друга държава членка: посредством търсенето на решения за смекчаване на тежестта, свързана с разходите на стажанта за преместване в друга държава, и предоставянето на съответна информация, така че да се гарантира, че стажантите няма да попаднат в икономически затруднения, и то при отчитане на разходите за живот в държавата, в която се провежда стажът, и на административните разпоредби в сила в съответната приемаща страна (напр. разрешение за работа и за престой, евентуално удостоверение за регистрация и др.);

Прилагане на РКС

36. **посочва**, че местните и регионалните власти следва да бъдат включени в цялостното изготвяне и прилагане на нови инициативи — като се предвидят необходимите финансови средства за тяхното прилагане, тъй като те могат най-добре да оценят различните условия и нужди на местно равнище;

37. **изразява съжаление**, че в препоръката на Съвета не се предлага да се провеждат по-широки консултации с местните и регионалните власти и предприятията при създаването и усъвършенстването на образователните програми, за да се вземат предвид нуждите на пазара на труда и да се обучават специалисти в съответствие с търсените професии;

38. **посочва** също, че местните и регионалните власти често са в значителна степен компетентни за прилагането на мерките в областта на заетостта, както и на общото и професионалното образование, и че териториалният аспект на тези области на политиката е от извънредно голямо значение;

39. **приветства** факта, че се цели да се „насърчават активното участие на службите по заетостта, учебните заведения и доставчиците на услуги в сферата на обучението в процеса на прилагане на рамката за качество на стажовете“, и потвърждава важната роля на местните и регионалните власти и в трите области;

40. **подчертава**, че местните и регионалните власти в качеството им на работодатели трябва да бъдат включени в успешното изпълнение на РКС, и **изразява съжаление**, че препоръката на Комисията не съдържа конкретно позоваване на техните компетенции и опит; счита, че е важно да се създаде правна рамка, която да позволява на публичните институции да приемат стажанти и да разпространяват най-добрите практики на публичните власти;

41. **призовава** Комисията да предприеме допълнителни мерки с цел събиране и разпространение на информация и да прикани държавите членки съответно да допълнят своето законодателство, за да гарантират, че условията на стажовете съответстват още по-добре на очакванията на всички заинтересовани страни;

42. **посочва**, че местните и регионалните власти и предприятията следва да дават добър пример по отношение на провеждането на висококачествени стажове; поради това призовава те да предоставят възможно най-голям брой висококачествени места за стажове;

43. **изтъква** колко е важно заинтересованите страни от активното гражданско общество, и по-специално младежите и младежките организации, да могат да бъдат включени във фазата на изпълнение на РКС, наред с другото и посредством Европейския алианс за професионална подготовка — платформа за сътрудничество, създадена от Комисията през юли 2013 г.;

([5]) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/131388.pdf.

([6]) Според проучването на Евробарометър от 2013 г. само 9 % от стажовете се провеждат в чужбина.

44. **изтъква** наред с това значението на частните предприятия и по-специално на МСП за успешното прилагане на РКС;

45. **призовава** местните и регионалните власти да си сътрудничат по-тясно с местните центрове за обучение и местните работодатели при създаването на програми за подпомагането на уменията на студентите и с оглед на това да учредят стипендии за студентите с най-добри резултати и да предлагат платени стажове; освен това **обръща внимание** на значението на разпространението в целия ЕС на добри практики, които са се утвърдили в тази насока в отделните държави членки;

Заключителни разпоредби

46. **приветства** препоръките на Комисията за насърчаване на тясно сътрудничество със заинтересованите страни за гарантиране на бързото прилагане на РКС и отново **посочва** важната роля на местните и регионалните власти в тази област;

47. **призовава** държавите членки да следват препоръката на Комисията и при практическото прилагане на рамката за качество на стажовете да изпробват и подобрят своята ефективност в осъществяването на целите на националните политики по заетостта сред младите хора.

II. **ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ**

Изменение 1

Съображение 1

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Младите хора бяха засегнати особено тежко от кризата. През последните години безработицата сред тях достигна исторически високи стойности в редица държави членки, без признаци за намаление в краткосрочен план. Повишаването на пригодността за заетост и производителността на младите хора е от ключово значение за навлизането им на пазара на труда.	Младите хора бяха засегнати особено тежко от кризата. През последните години безработицата сред тях достигна исторически високи стойности в редица държави членки, без признаци за намаление в краткосрочен план. Твърде високата разлика в равнищата на безработица между регионите вреди на целите на Европейския съюз във връзка със социалното и териториалното сближаване Повишаването на пригодността за заетост и производителността на младите хора е от ключово значение за навлизането им на пазара на труда.

Изменение 2

Съображение 16

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Програмите на държавите членки за насърчаване и предлагане на стажове на младите хора могат да се ползват от финансовата подкрепа на европейските фондове. Освен това — с оглед на Гаранцията за младежта — чрез Инициативата за младежка заетост ще се подпомагат стажовете, насочени към младите хора от регионите в Съюза, които са засегнати в най-голяма степен от младежката безработица, като тази инициатива ще бъде съфинансирана от Европейския социален фонд (ЕСФ) през периода 2014 — 2020 г. ЕСФ и Инициативата за младежка заетост могат да се използват за увеличаване на броя и качеството на стажантските схеми в държавите членки. Това може да включва участие в разходите за стажове, включително, при определени условия, осигуряване на част от възнаграждението. Освен това тези два инструмента могат да се използват да поемане на разходите за други обучения, в които младите хора може да участват извън своя стаж, напр. езикови курсове.	Програмите на държавите членки за насърчаване и предлагане на стажове на младите хора могат да се ползват от финансовата подкрепа на европейските фондове. Освен това — с оглед на Гаранцията за младежта — чрез Инициативата за младежка заетост ще се подпомагат стажовете, насочени към младите хора от регионите в Съюза, които са засегнати в най-голяма степен от младежката безработица, като тази инициатива ще бъде съфинансирана от Европейския социален фонд (ЕСФ) през периода 2014 — 2020 г. ЕСФ и Инициативата за младежка заетост могат да се използват за увеличаване на броя и качеството на стажантските схеми в държавите членки. Това може да включва участие в разходите за стажове, включително, при определени условия, осигуряване на част от възнаграждението, като се вземат необходимите предпазни мерки тези средства от публични фондове да не заменят средствата от частни фондове. Освен това тези два инструмента могат да се използват да поемане на разходите за други обучения, в които младите хора може да участват извън своя стаж, напр. езикови курсове.

Изменение 3

Съображение 29

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Настоящата препоръка не включва стажове, които са част от академични програми, от формално образование или професионално обучение. Стажовете, чието съдържание се урежда от националното законодателство и чието преминаване е изискване за получаване на университетска диплома или достъп до дадена професия (напр. медицина, архитектура, и др.), не са включени в обхвата на настоящата препоръка,	Настоящата препоръка не включва стажове, които са част от академични програми, от формално образование или професионално обучение. Стажовете, чието съдържание се урежда от националното законодателство и чието преминаване е изискване за получаване на университетска диплома или достъп до дадена професия (напр. медицина, архитектура, и др.), не са включени в обхвата на настоящата препоръка; този втори вид стажове ще бъде предмет на отделно предложение на Комисията.

Изменение 4

Препоръка 5

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Да насърчават предлагащите стажове структури да определят наставник на стажанта, който да го насочва в изпълнението на възложените му задачи и да следи за неговия/нейния напредък;	~~Да насърчават~~ **Да постановят, че** предлагащите стажове структури ~~да~~ определят наставник на стажанта, който да го насочва в изпълнението на възложените му задачи и да следи за неговия/нейния напредък;

Изменение 5

Препоръка 13

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Подходящо признаване на стажа (13) Да насърчават предлагащите стажове структури да удостоверяват чрез сертификат или препоръка знанията, уменията и способностите, придобити по време на стажа;	**Подходящо признаване на стажа** (13) Да ~~**насърчават**~~ **изискват** предлагащите стажове структури да удостоверяват чрез сертификат или препоръка знанията, уменията и способностите, придобити по време на стажа;

Изменение 6

Препоръка 25

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Работи с държавите членки, социалните партньори, службите по заетостта, младежките организации и организациите на стажантите с цел популяризиране на настоящата препоръка;	Работи с държавите членки, социалните партньори, службите по заетостта, младежките организации, ~~и~~ организациите на стажантите и органите на местното самоуправление с цел популяризиране на настоящата препоръка;

Изменение 7

Препоръка 26

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Насърчава и подпомага държавите членки, включително чрез стимулиране на обмена на най-добри практики сред тях, да използват Европейския социален фонд и Европейския фонд за регионално развитие или други европейски фондове за програмния период 2014 — 2020 г. с цел повишаване на броя и качеството на стажовете;	Насърчава и подпомага държавите членки и органите на местното самоуправление, включително чрез стимулиране на обмена на най-добри практики сред тях, да използват Европейския социален фонд и Европейския фонд за регионално развитие или други европейски фондове за програмния период 2014 — 2020 г. с цел повишаване на броя и качеството на стажовете;

Изменение 8

Нова препоръка след препоръка 28

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
	Предложи впоследствие рамка за качество за стажовете, включени в академични програми, формално образование или професионално обучение;

Брюксел, 3 април 2014 г.

Председател
на Комитета на регионите

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO